

อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมภายในนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทาง
ธรรมชาติเป่ย์หลินต้าเหอ เมืองอู่ฮั่น เพื่อการออกแบบภาพลักษณ์
**The Cultural Features in the Exhibition of Wuhan Beilin Dahe Natural
Museum to design Visual Image**

Chen Jin และ พงศ์เดช ไชยคุตร

มหาวิทยาลัยบูรพา

Chen Jin and Pongdej Chaiyakut

Burapha University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: 1755304876@qq.com

บทคัดย่อ

พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป่ย์หลินต้าเหอ ถือเป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีแหล่งทรัพยากรและ
การให้ความรู้มากมาย ทว่าเนื่องจากพิพิธภัณฑ์แห่งนี้เปิดในปี ค.ศ. 2018 ที่ถือเป็นการเปิดพิพิธภัณฑ์
ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติต่อสาธารณชนครั้งแรก ทำให้ในด้านของการออกแบบภาพลักษณ์และการ
ประชาสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม ยังอยู่ในขั้นตอนของการเริ่มต้นเท่านั้น งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์
และสรุปอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑ์ ผ่านการใช้แบบสอบถามในการรวบรวมความคิดเห็นและ
ข้อเสนอแนะของผู้เยี่ยมชม ทำการออกแบบผลงานที่เปี่ยมไปด้วยความเป็นวัฒนธรรมและสามารถนำมา
ประยุกต์ใช้งานได้จริง เพื่อขยายอิทธิพลและความนิยมของพิพิธภัณฑ์ให้แพร่หลายยิ่งขึ้น

งานวิจัยนี้ได้มีการผสมผสานระหว่างการวิเคราะห์ทางทฤษฎีและการปฏิบัติด้านการออกแบบ
โดยได้นำเอาการวิจัยทางเอกสารและการวิจัยภาคสนามมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เพื่อสำรวจหัวข้อนิทรรศการ
จุดเด่นของสะสม วิธีการจัดแสดง สิ่งอำนวยความสะดวก และเค้าโครงนิทรรศการภายในพิพิธภัณฑ์
ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป่ย์หลินต้าเหอ ทำการวิเคราะห์ปัญหาที่มีอยู่ในการออกแบบภาพลักษณ์ของ
พิพิธภัณฑ์และความต้องการของผู้ใช้ และได้ข้อสรุปเป็นชุดผลงานการออกแบบภาพลักษณ์ที่ครบถ้วนผ่าน
การศึกษาและวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางใหม่สำหรับการประชาสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมให้กับพิพิธภัณฑ์
เพื่อเพิ่มความเป็นวิทยาศาสตร์และความน่าเชื่อถือของงานวิจัยนี้ การศึกษาได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและ
เชิงปริมาณร่วมกันในการจัดการข้อมูลที่ได้จากการสำรวจอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ได้ทำการเก็บ
รวบรวมความคิดเห็นของผู้ชมเกี่ยวกับภาพลักษณ์ทางสายตาของพิพิธภัณฑ์ผ่านแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำ
ข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือทางสถิติเพื่อค้นหาความชื่นชอบและความต้องการของผู้ชม จากผลการ
วิเคราะห์ดังกล่าว จึงได้มีการนำเสนอแนวคิดการออกแบบและแผนงานที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เพื่อให้

ผลงานการออกแบบตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ได้ดียิ่งขึ้น และช่วยยกระดับภาพลักษณ์โดยรวมของพิพิธภัณฑ์

คำสำคัญ: พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป่ย์หลินต้าเหอเมืองอู่ฮั่น; อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม; การออกแบบภาพลักษณ์

Abstract

The Wuhan Beilin Dahe Natural History Museum boasts a rich collection of resources , but as the museum only officially opened to the public in 2018, it is still in the early stages of visual identity design and cultural promotion. This study aims to analyze and summarize the cultural characteristics of the museum by collecting visitor feedback through surveys. The goal is to design a visual identity that is both culturally rich and practical, thereby increasing the museum's influence and visibility.

This research closely integrates theoretical analysis with design practice, utilizing a combination of literature review and field research to explore the exhibition themes, collection features, display methods, service facilities, and exhibition layout of the Wuhan Beilin Dahe Natural History Museum. The study analyzes the issues in the museum's visual identity design and examines user needs. Through related research, a complete visual design solution was developed, providing new insights for the museum's cultural promotion. To further enhance the scientific rigor and reliability of the research, both qualitative and quantitative methods were used to systematically organize the survey results. Specifically, feedback on the museum's visual identity was collected from visitors through questionnaires, and the data was statistically processed using quantitative analysis tools to identify visitor preferences and needs. Based on this analysis, a feasible design concept and plan were proposed to ensure that the design meets user needs and enhances the museum's overall image.

Keywords: Wuhan Beilin Dahe Natural History Museum; cultural characteristics; visual image design

บทนำ

พิพิธภัณฑ์ คือ องค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อให้บริการแก่ประชาชนในสังคม โดยทำหน้าที่ในการนำเสนอ เก็บรักษา อนุรักษ์ และถ่ายทอดแนวคิดของวัตถุที่จัดแสดงต่อสายตาสาธารณชน เพื่อทำให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา การเห็นคุณค่า และความบันเทิง (Meng&Yang,2009 : 72-81) เนื่องด้วยสภาพทางเศรษฐกิจที่มีการพัฒนาในห้วงเวลาสองสามปีที่ผ่านมา ทำให้มีจำนวนผู้คนเข้ามาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเปิดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้คนสามารถสัมผัสถึงเสน่ห์เฉพาะของพิพิธภัณฑ์ได้อย่างแท้จริง และเนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากทางรัฐบาล และการเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นของประชาชน ส่งผลให้พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป่ย์หลินต้าเหอมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว โดยได้กลายเป็นพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติแห่งแรกบริเวณภาคกลางของสาธารณรัฐ

ประชาชนจีน โดยหอนิทรรศการจัดแสดงภายใต้ธีมของ “การเดินทาง ของสายน้ำ และบทลำนํ้าแห่งอารยธรรม” โดยแบ่งออกเป็นห้าหอนิทรรศการ ได้แก่ ส่วนของการเกริ่นแนะนำ ส่วนการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มน้ำ ส่วนอัญมณีแห่งลุ่มน้ำ ส่วนพิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับลุ่มน้ำ และส่วนการสำรวจลุ่มแม่น้ำ โดยหนึ่งในนั้นมีการตั้งแสดงตัวอย่างจำลองของสัตว์และพืชอันทรงคุณค่ากว่า 3,000 ชิ้น ที่รวบรวมมา จากลุ่มแม่น้ำสำคัญทั้งสิบสายของโลก เป็นการเผยให้เห็นถึงความหมายของการวิวัฒนาการตามกฎเกณฑ์ธรรมชาติ กระตุ้นให้ผู้คนเกิดความสนใจในลุ่มน้ำ และมีจิตสำนึกที่จะรักษาและปกป้องลุ่มแม่น้ำเหล่านี้เอาไว้ (Yin, 2018 : 2-3) แต่เนื่องจากพิพิธภัณฑ์ดังกล่าวมีการเริ่มต้นที่ค่อนข้างช้า จึงทำให้การออกแบบภาพลักษณ์และการประชาสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม ยังอยู่ในขั้นตอนของการเริ่มต้นเท่านั้น ยังไม่มีการสร้างผลงานออกแบบภาพลักษณ์ที่มีลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑ์ เพราะเหตุนี้ คำถามของการวิจัยจึงประกอบด้วยเนื้อหาสามส่วน คือ 1) อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป่ย์หลินต้าเหอ เมืองอู่ฮั่น ปรากฏให้เห็นในด้านใดบ้าง 2) จะสามารถนำอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑ์มาออกแบบผลงานภาพลักษณ์ได้อย่างไร 3) จะสามารถประยุกต์ใช้การออกแบบผลงานภาพลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป่ย์หลินต้าเหอ เมืองอู่ฮั่น เพื่อสร้างชื่อเสียงของพิพิธภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายได้อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป่ย์หลินต้าเหอ เมืองอู่ฮั่น
2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่มีอยู่ในการออกแบบภาพลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป่ย์หลินต้าเหอ เมืองอู่ฮั่น โดยค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม
3. เพื่อออกแบบผลงานภาพลักษณ์ที่มีลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรม

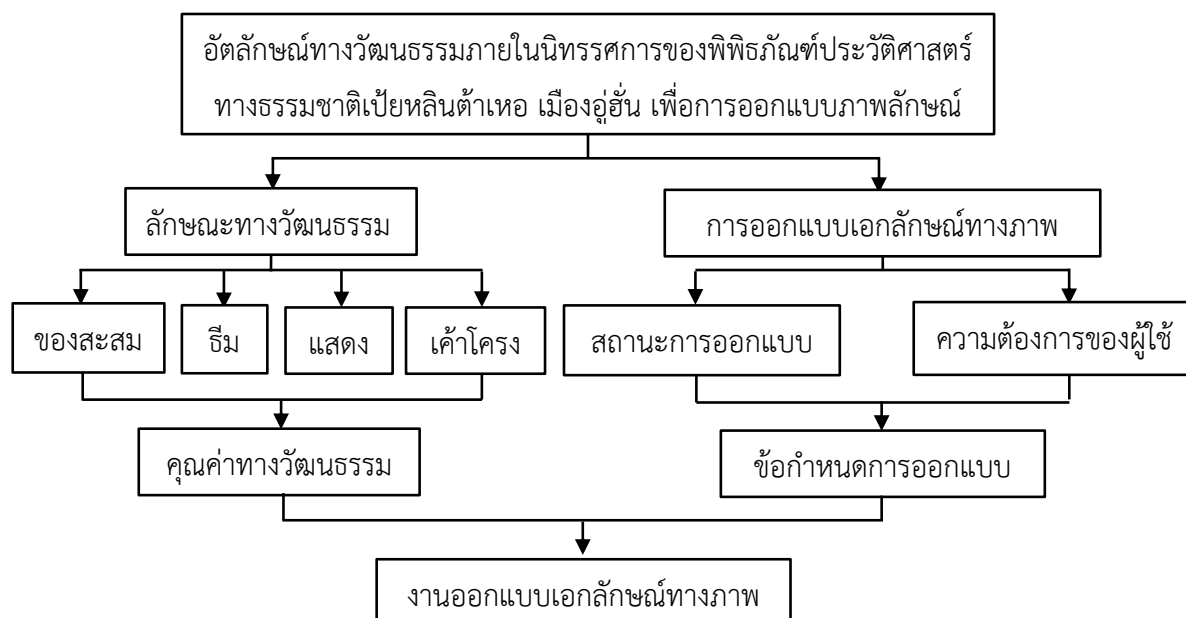
ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยทางเอกสารและการวิจัยภาคสนาม รวมทั้งทำการรวบรวมและขยายทฤษฎีในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง โดยประการแรกคือ การวิจัยเอกสาร คือการรวบรวม ตรวจสอบ และจัดระเบียบเอกสาร เพื่อสร้างความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ซึ่งในงานวิจัยนี้ ได้มีการให้เหตุผลแบบอุปนัย การสรุปและสกัดข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป่ย์หลินต้าเหอ เมืองอู่ฮั่น และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบภาพลักษณ์ โดยใช้หลักการทางทฤษฎีที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ของสะสม ธีม การจัดแสดง และเค้าโครงของพิพิธภัณฑ์

การวิจัยภาคสนาม คือ การที่ผู้วิจัยได้รับข้อมูลจากแหล่งข้อมูลชั้นปฐมภูมิ ผ่านรูปแบบของการสัมภาษณ์ การสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม และวิธีการบันทึกต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์เป้าหมายของการวิจัยในเชิงลึก และวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ทำการออกแบบแบบสอบถามสำหรับผู้ใช้ในการวิจัยภาคสนาม ทำให้สามารถเข้าใจถึงความคาดหวังและความชื่นชอบของผู้ใช้ที่มีต่อการออกแบบภาพลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์ได้อย่างลึกซึ้ง โดยได้รับข้อมูลที่แท้จริง และสามารถออกแบบผลงานภาพลักษณ์ที่สร้างความพึงพอใจต่อผู้ใช้งานในระดับสูงได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้ทำการสำรวจการออกแบบภาพลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป้ยหลินต้าเหอเมืองอู่ฮั่น โดยได้เสนอทฤษฎีและกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้อง ผ่านการศึกษาและวิจัยในสี่ด้าน ได้แก่ การสำรวจของสะสม ถิ่น การจัดแสดง และเค้าโครงของพิพิธภัณฑ์ จากนั้นทำการสรุปคุณค่าทางวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑ์ขณะเดียวกัน ยังได้วิเคราะห์สถานะปัจจุบันและความต้องการของผู้ใช้ในการออกแบบภาพลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์ตามผลการวิจัยภาคสนาม เพื่อสร้างข้อกำหนดของการออกแบบที่เฉพาะเจาะจง และนำเสนอผลงานออกแบบที่สอดคล้องกับคุณค่าและความหมายแฝงทางวัฒนธรรมที่สำคัญของพิพิธภัณฑ์ในขั้นตอนสุดท้าย ทำให้กลยุทธ์ด้านภาพลักษณ์ที่ใช้สำหรับการจัดการภายในและการประชาสัมพันธ์สู่ภายนอกของพิพิธภัณฑ์มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (ที่มา: จัดทำโดยนักวิจัย)

ผลการวิจัย

พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาอุ้งน้ําเปี้ยเหลียน ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์ที่รวมเอาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติและวัฒนธรรมเข้าด้วยกัน มีลักษณะทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นและวิธีการจัดแสดงที่หลากหลาย มอบประสบการณ์การเข้าชมที่สมบูรณ์และหลากหลายแก่ผู้เข้าชม การรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ดำเนินการผ่าน 3 ช่องทางหลัก ได้แก่ ข้อมูลจากแหล่งทางการ เอกสารวิชาการ และการสำรวจภาคสนาม โดยการสังเกตและวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับสิ่งจัดแสดง วิธีการนำเสนอ และประสบการณ์ของผู้เข้าชม การวิจัยนี้ได้สำรวจคุณลักษณะของพิพิธภัณฑ์ในแง่ของคอลเลกชัน อิม วิธีการจัดแสดง และการจัดวางนิทรรศการ และสรุปกลยุทธ์การจัดนิทรรศการที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งผสมผสานวิทยาศาสตร์ธรรมชาติเข้ากับวัฒนธรรม

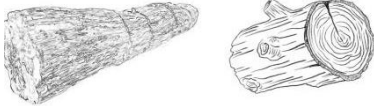
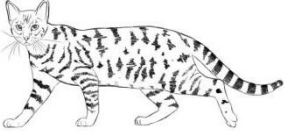
1. อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมภายในนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเปี้ยเหลียนต้าเหอ เมืองอุ้งน้ํา

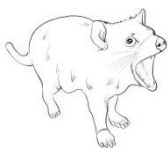
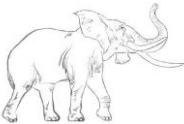
1.1 อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมด้านของสะสมที่หลากหลาย

พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเปี้ยเหลียนต้าเหอ เมืองอุ้งน้ํา เป็นตั้งไข่มุกเม็ดงามแห่งวัฒนธรรมเมืองอุ้งน้ํา เปี่ยมไปด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่อุดมสมบูรณ์ สิ่งมหัศจรรย์ทางธรรมชาติ และความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งภายในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ ไม่ได้มีเพียงการจัดแสดงความหลากหลายทางชีวภาพและความงดงามทางภูมิศาสตร์เท่านั้น แต่ยังมีมรดกทางประวัติศาสตร์อันแสนยาวนาน การสั่งสมทางวัฒนธรรม รวมถึงการสำรวจวิทยาศาสตร์และธรรมชาติ

พิพิธภัณฑ์มีการจัดแสดงนิทรรศการภายใต้ธีม “การเดินทางของสายน้ำ และบทล่าน้ำแห่งอารยธรรม” โดยแบ่งออกเป็นห้าหอนิทรรศการ ได้แก่ ส่วนของการเกริ่นแนะนำ ส่วนการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มน้ำ ส่วนอัญมณีแห่งกลุ่มน้ำ ส่วนวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับกลุ่มน้ำ และส่วนการสำรวจกลุ่มแม่น้ำ โดยหนึ่งในนั้นมีการตั้งแสดงตัวอย่างจำลองของสัตว์และพืชอันทรงคุณค่ากว่า 3,000 ชิ้นที่รวบรวมมาจากกลุ่มแม่น้ำสำคัญทั้งสิบสายของโลก กระตุ้นให้ผู้คนได้พินิจถึงการกำเนิดของโลก การเปลี่ยนแปลงของกลุ่มน้ำ และแก่นแท้ของชีวิตอย่างลึกซึ้ง (Wu, 2018) จากการตีความของสะสมภายในพิพิธภัณฑ์ผ่านประเภทและมิติต่าง ๆ จะสามารถจำแนกของสะสมได้สี่ประเภท คือ ฟอสซิลดึกดำบรรพ์ สัตว์ในปัจจุบัน หินแร่ธาตุ และพืชพรรณในปัจจุบัน โดยมีของสะสมที่เป็นสมบัติสำคัญประจำพิพิธภัณฑ์ 8 อย่าง ได้แก่ ฟอสซิลไม้กลายเป็นหิน ฟอสซิลมาเมนซีซอร์สแบบจำลองแมวป่าไอซีลือต แบบจำลองนกฟัฟฟินแอตแลนติก แบบจำลองแทสมเนียนเดวิล แบบจำลองสิงโตขาว แบบจำลองช้างแอฟริกัน และแบบจำลองลิงชิมแปนซีแถบที่ราบต่ำในแอฟริกาตะวันตก ตามลำดับ โดยเมื่อทำการวิเคราะห์ของสะสมเหล่านี้อย่างละเอียด จะทำให้เข้าใจถึงลักษณะ สีสัน และสภาพแวดล้อมการเจริญเติบโตได้มากขึ้น อีกทั้งยังสามารถสกัดสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่มีความเป็นตัวแทนมากที่สุดออกมาได้ ซึ่งมีส่วนช่วยต่อการส่งเสริมการออกแบบภาพลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์ในภายหลังได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 1//ของสะสม 8 อย่าง ที่เป็นสมบัติสำคัญประจำพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติ (เป้ยหลินต้าเหอ เมืองอู่ฮั่น)

ชื่อ ของสะสม	1) ฟอสซิลไม้กลายเป็นหิน (สมบัติอันดับ 1 ในพิพิธภัณฑ์)	2) ฟอสซิลมาเมนซีซอร์สในจีนและแคนาดา (สมบัติอันดับ 2 ในพิพิธภัณฑ์)
รูปภาพ		
ลักษณะ		
สีสັນ		
สภาพแวดล้อม การเจริญเติบโต	สภาพอากาศอบอุ่นและชื้น	สภาพอากาศโดยรวมค่อนข้างอบอุ่น และมีการเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาลที่เด่นชัด
ชื่อ ของสะสม	3) แมวป่าไอซีลือต (สมบัติอันดับ 3 ในพิพิธภัณฑ์)	4) นกพัฟฟินแอตแลนติก (สมบัติอันดับ 4 ในพิพิธภัณฑ์)
รูปภาพ		
ลักษณะ		
สีสັນ		
สภาพแวดล้อม การเจริญเติบโต	สภาพแวดล้อมการเจริญเติบโตมีความหลากหลาย อาศัยบริเวณป่าไม้ ทุ่งหญ้า และภูเขา มีความสามารถในการปรับตัวที่ดี	อาศัยอยู่ในเขตบริเวณขั้วโลกเหนือ หรือกึ่งอาร์กติกหรือ เกือบอาร์กติก ต้องเผชิญหน้ากับสภาพอากาศสุดขั้วที่ทั้ง หนาวจัดและลมแรง
ชื่อ ของสะสม	5) แทสมเนียนเดวิล (สมบัติอันดับ 5 ในพิพิธภัณฑ์)	6) สิงโตขาว (สมบัติอันดับ 6 ในพิพิธภัณฑ์)
รูปภาพ		

ลักษณะ		
สีสັນ		
สภาพแวดล้อม การเจริญเติบโต	สภาพแวดล้อมการเจริญเติบโตมีความหลากหลาย อาศัยบริเวณป่าไม้ พุ่มไม้ และทุ่งหญ้า	อาศัยอยู่ในบริเวณทุ่งหญ้า ป่าโปร่ง และที่ราบกว้างเป็น หลัก
ชื่อ ของสะสม	7) ช้างแอฟริกัน (สมบัติอันดับ 7 ในพิพิธภัณฑ)	8) ลิงชิมแปนซีแถบที่ราบต่ำในแอฟริกาตะวันตก (สมบัติอันดับ 8 ในพิพิธภัณฑ)
รูปภาพ		
ลักษณะ		
สีสັນ		
สภาพแวดล้อม การเจริญเติบโต	ส่วนใหญ่จะรวมตัวอยู่ในบริเวณพื้นที่กว้าง ขวางทางใต้ของทะเลทรายซาฮารา ซึ่งรวมถึงป่า ทุ่งหญ้า และป่ากึ่งแล้ง	กระจายตัวอยู่ในบริเวณป่าฝนและหนองน้ำในที่ราบต่ำ ทางตะวันตกของแอฟริกาเป็นส่วนใหญ่

1.2 อัตลักษณ์วัฒนธรรมด้านหัตถ์นิทรรศการทางวิทยาศาสตร์และธรรมชาติ

หากกล่าวในภาพรวม จะเห็นได้ว่า พิพิธภัณฑประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป่ยหลินต้าเหอ เมืองอู่ฮั่น ได้สร้างสรรค์บรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในหัตถ์นิทรรศการ โดยใช้ธีมการตกแต่งที่เป็นธรรมชาติ และมีชีวิตชีวาในการดึงดูดผู้คนเข้ามาเยี่ยมชม ซึ่งภายในโถงเกร็นน่า ได้มีการจัดแสดงแบบจำลองฟอสซิลของสัตว์ยุคดึกดำบรรพ์ขนาดใหญ่ เพื่อสร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่ดูเคร่งขรึมและเปี่ยมไปด้วยความลึกลับน่าค้นหา ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ผู้เข้าชมเกิดความสนใจในพิพิธภัณฑ นิทรรศการการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มน้ำ ได้มุ่งเน้นให้เห็นถึงปัญหาและสถานะของกลุ่มน้ำ ผ่านการบอกเล่าถึงต้นกำเนิดของสายน้ำ การพัฒนา และการสูญสิ้น ผ่านการจัดแสดงในรูปแบบของโมเดลและเลียนแบบภูมิทัศน์จริง แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของกลุ่มน้ำ และทำให้ผู้คนเกิดความเข้าใจในความซับซ้อนของระบบกลุ่มน้ำ นิทรรศการจิตวิญญาณแห่งกลุ่มน้ำ เป็นนิทรรศการที่นำเสนอในเนื้อหาสิบลุ่มน้ำสายสำคัญของโลกเป็นหลัก ซึ่งพื้นที่ของโถงนิทรรศการมีขนาดที่กว้างใหญ่และมีจำนวนของสะสมที่มากมาย สร้างพื้นที่ที่เต็มไปด้วยพลังและเปี่ยมไปด้วยสีสัน ส่วนนิทรรศการพิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับกลุ่มน้ำนั้น ถือเป็นนิทรรศการที่จัดแสดงเกี่ยวกับกฎเกณฑ์การคัดเลือกโดยธรรมชาติ มุ่งเน้นให้เห็นถึง

กระบวนการวิวัฒนาการและการสูญพันธุ์ของสรรพสิ่ง ส่งเสริมให้ผู้คนหวนคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ และในนิทรรศการสุดท้าย นิทรรศการการสำรวจลุ่มน้ำ ถือเป็นนิทรรศการที่เปี่ยมไปด้วยการผจญภัยและมีพื้นที่เชิงโต้ตอบจำนวนมาก โดยมีเนื้อหาสำคัญที่ต่อเนื่องมาจาก 4 นิทรรศการก่อนหน้านี้ นำมาจัดแสดงผ่านรูปแบบของวิทยาศาสตร์และสื่อปฏิสัมพันธ์เชิงโต้ตอบ กระตุ้นให้ผู้ชมมีส่วนร่วมในประสบการณ์และปฏิสัมพันธ์ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ห้าหอนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์ล้วนมีธีมการจัดแสดงที่แตกต่างกัน แต่ทว่าได้มีจุดเชื่อมโยงที่เหมือนกันอย่างหนึ่ง คือ ธรรมชาติ และ วิทยาศาสตร์ ส่งผลให้พิพิธภัณฑ์ดังกล่าวมีความหลากหลายและเปี่ยมไปด้วยสีสัน อีกทั้งยังมีพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่สร้างการรับรู้ในเชิงลึก (Liu&Wang, 2009 : 25-27)

รูปที่ 2 ภาพห้าหอนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติเป่ยหลินต้าเหอ เมืองอู่ฮั่น
(ที่มา : ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย) วัน เดือน ปี

1.3 อัตลักษณ์วัฒนธรรมด้านการจัดแสดงโดยผสมผสานกับวิธีการหลายประการ

วัฒนธรรมของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป่ยหลินต้าเหอ เมืองอู่ฮั่น ได้กำหนดให้มีการออกแบบสำหรับการจัดแสดงโดยผสมผสานกับวิธีการหลายประการ ซึ่งประกอบด้วย แบบจำลองสิ่งมีชีวิต บอร์ดนิทรรศการ แบบจำลองระบบนิเวศ สื่อปฏิสัมพันธ์เชิงโต้ตอบ และการจัดแสดงผ่านทางวิดีโอ ฯลฯ ทั้งนี้ การนำวิธีการเหล่านี้มาประยุกต์ใช้กับการจัดนิทรรศการอย่างประณีตนั้น จะทำให้สามารถถ่ายทอดเนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับธรรมชาติ สิ่งมีชีวิต และวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีได้ และในขณะเดียวกัน ยังทำให้ผู้ชมได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่หลากหลาย จากการเปรียบเทียบเทคนิควิธีการจัดแสดงทั้ง 5 รูปแบบในพิพิธภัณฑ์ ทำให้พบว่าวิธีการจัดแสดงด้วยแบบจำลองสิ่งมีชีวิตนั้น มีความโดดเด่นมากที่สุด และถือเป็นวิธีการจัดแสดงหลักภายในพิพิธภัณฑ์ประเภทประวัติศาสตร์ธรรมชาติ โดยผู้เข้าชมสามารถทำความเข้าใจถึงรายละเอียดและอัตลักษณ์ของแบบจำลองสิ่งมีชีวิตได้อย่างลึกซึ้ง ผ่านการสัมผัสและการรับรู้ด้วยสายตา การผสมผสานวิธีการสำหรับการจัดแสดงหลายรูปแบบ ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มประสบการณ์การเยี่ยมชม

นิทรรศการเท่านั้น แต่ยังช่วยในการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ด้านนิเวศและวิทยาศาสตร์ ทำให้ผู้ชมได้รับความรู้ที่หลากหลายภายใต้บรรยากาศที่สนุกสนานและผ่อนคลาย

รูปที่ 3 รูปแบบของวิธีการจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป่ย์หลินต้าเหอ เมืองอู่ฮั่น
(ที่มา: ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย) วดป

1.4 อัตลักษณ์การจัดวางเค้าโครงภายในนิทรรศการด้านการชี้นำและสัมผัสประสบการณ์

ในปัจจุบัน พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป่ย์หลินต้าเหอ เมืองอู่ฮั่น ประกอบด้วยการจัดวางเค้าโครงแบบเส้นตรง การจัดวางเค้าโครงแบบโต้ตอบ การจัดวางเค้าโครงแบบเล่าเรื่อง และการจัดวางเค้าโครงแบบพื้นที่เฉพาะหัวข้อ โดยการจัดวางเค้าโครงแบบเส้นตรง ได้ยึดเอาสายเส้นและลำดับเป็นสำคัญ ทำการจัดวางเค้าโครงของสะสมภายในนิทรรศการอย่างเป็นระเบียบ ซึ่งถือเป็นรูปแบบของการจัดวางเค้าโครงที่นิยมใช้บ่อยภายในพิพิธภัณฑ์ นอกจากการจัดวางเค้าโครงแบบเส้นตรงแล้ว ได้นำเอาการจัดวางเค้าโครงแบบโต้ตอบมาใช้ในบางส่วน ยกตัวอย่างเช่น แบบจำลองระบบนิเวศ พื้นที่สัมผัสแบบจำลองสิ่งมีชีวิต โดยรูปแบบเชิงโต้ตอบเหล่านี้สามารถเสริมสร้างประสบการณ์และการเข้าร่วมของผู้ชมได้อย่างแข็งแกร่ง ส่วนการจัดวางเค้าโครงแบบเล่าเรื่อง และการจัดวางเค้าโครงแบบพื้นที่เฉพาะหัวข้อนั้น ถือเป็นการจัดจำแนกตามลักษณะเฉพาะของเนื้อหาและธีมในนิทรรศการ ทำให้ผู้ชมสามารถเลือกชมและเข้าไปมีส่วนร่วมในพื้นที่ได้ตามความสนใจและความต้องการของตน เอื้อประโยชน์ต่อการศึกษารเรียนรู้ในด้านที่กำหนด (Liu, 2018 :69)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป่ย์หลินต้าเหอ เมืองอู่ฮั่น ได้สร้างแพลตฟอร์มการแสดงผลธรรมชาติวิทยาที่ครอบคลุมถึงวิทยาศาสตร์ การศึกษา และวัฒนธรรมได้อย่างลงตัว ผ่านการจัดแสดงของสะสมที่หลากหลาย ธีมเนื้อหาที่ชัดเจน วิธีการจัดแสดงที่หลากหลาย และการจัดวางเค้าโครงที่เป็นระเบียบ

2. สภาพ ของการออกแบบภาพลักษณ์ภายในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป่ยหลินต้าเหอ เมืองอู่ฮั่น

2.1 สภาพปัจจุบันของการออกแบบภาพลักษณ์

การออกแบบภาพลักษณ์เป็นความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑ์ที่แสดงออกภายนอก ทำการถอดสัญลักษณ์ที่ออกแบบผ่านการวิจัย การวิเคราะห์ และสร้างเป็นระบบผ่านการมองเห็นที่มีความสมบูรณ์แบบ ผลงานภาพลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์ สามารถสร้างการเชื่อมต่อกับผู้ชม ไปจนถึงการมีบทบาทในการทำให้พิพิธภัณฑ์ได้รับความนิยมมากขึ้น การออกแบบภาพลักษณ์ ประกอบด้วยสองส่วน คือ ระบบองค์ประกอบพื้นฐาน และระบบองค์ประกอบแบบประยุกต์ โดยการออกแบบระบบองค์ประกอบพื้นฐาน ประกอบด้วยโลโก้ แบบอักษรมาตรฐาน สีมาตรฐาน กราฟิกเสริม สีเสริม และการออกแบบมาสคอต โดยองค์ประกอบเหล่านี้ สร้างระบบของเอกลักษณ์ทางภาพผ่านการมองเห็นให้แก่พิพิธภัณฑ์ ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่เป็นเอกภาพและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ส่วนการออกแบบระบบซึ่งเป็นองค์ประกอบของการประยุกต์ใช้ ถือเป็นการต่อยอดองค์ประกอบพื้นฐาน ประกอบด้วย การออกแบบโปสเตอร์ แผนที่ ตัวเข้าชม งานลิขสิทธิ์ สืบเนื่อง ฯลฯ โดยองค์ประกอบเหล่านี้สามารถทำให้ภาพลักษณ์โดยรวมมีความเป็นที่จดจำและมีคุณค่าทางการต่อการเผยแพร่มากยิ่งขึ้น พร้อมกับยกระดับประสบการณ์การเยี่ยมชมนิทรรศการของผู้เยี่ยมชม (Bai Benli, 2019 : 32-36)

ในช่วงก่อนการออกแบบ สิ่งที่ต้องทำลำดับแรกคือ การตรวจสอบและจัดระเบียบระบบภาพลักษณ์ที่มีอยู่ในพิพิธภัณฑ์ ซึ่งกระบวนการนี้ครอบคลุมสองด้านหลัก คือ องค์ประกอบพื้นฐานและองค์ประกอบแบบประยุกต์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงให้เห็นถึงปัญหาที่มีอยู่ในปัจจุบันและเสนอแนะถึงหนทางแก้ไขปัญหา จากนั้นได้ทำการบันทึกสภาพการออกแบบปัจจุบันภายในพิพิธภัณฑ์ ผ่านการสำรวจภาคสนาม และมุมมองจากกลุ่มนักท่องเที่ยว ตารางที่ 2 และ 3

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบันของการออกแบบภาพลักษณ์ภายในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป่ยหลินต้าเหอ เมืองอู่ฮั่น (ระบบองค์ประกอบพื้นฐาน)

ประเภท	การออกแบบโลโก้	แบบอักษรมาตรฐาน	สีมาตรฐานและสีเสริม	กราฟิกเสริม	การออกแบบมาสคอต
ข้อมูลรูปภาพ	ไม่มี	贝林大河生命馆 Behring River & Life Museum	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี

ตารางที่ 3 สภาพปัจจุบันของการออกแบบภาพลักษณ์ภายในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป่ยหลินต้าเหอ เมืองอู่ฮั่น (ระบบองค์ประกอบแบบประยุกต์)

ประเภท	ข้อมูลรูปภาพ
การออกแบบเว็บไซต์ (ออนไลน์)	 A1. การออกแบบเว็บไซต์ (หน้าหลัก) A2. การออกแบบเว็บไซต์ (ส่วนฟังก์ชัน)
การออกแบบ ประตูทางเข้า	 B1. การออกแบบประตูทางเข้า
โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์	ไม่มี
ตัวเข้าชม	ไม่มี
แผนที่	ไม่มี
ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์	ไม่มีจุดเด่น

จากการจัดระบบองค์ประกอบพื้นฐานและองค์ประกอบแบบประยุกต์ของการออกแบบภาพลักษณ์ภายในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป่ยหลินต้าเหอ เมืองอู่ฮั่น ทำให้พบว่า ปัจจุบันการออกแบบภาพลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์ยังคงขาดความเป็นเอกลักษณ์ สุนทรียภาพ และความเป็นระบบ ซึ่งภายในพิพิธภัณฑ์ ไม่มีการออกแบบโลโก้ที่เป็นรูปแบบที่ชัดเจน ไม่มีการกำหนดแบบอักษรมาตรฐานหรือสัญลักษณ์มาศกด สิ่งเหล่านี้ได้ส่งผลให้พิพิธภัณฑ์ไม่สามารถสร้างภาพลักษณ์ที่คงความสม่ำเสมอและเป็นหนึ่งเดียวได้ นอกจากนี้ ในด้านของระบบองค์ประกอบแบบประยุกต์นั้น ยังคงขาดเนื้อหาในด้านการออกแบบโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ ตัวเข้าชม แผนที่ และผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ ฯลฯ ทำให้เกิดปัญหาในด้านการสื่อสารกับภายนอกและการประชาสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม

2.2 การวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้

แบบสอบถาม ถือเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทหนึ่งที่น่าสนใจนำมาใช้ ทำการรวบรวมความคิดเห็น ทศนคติ และมุมมองต่าง ๆ ของผู้ใช้ ผ่านการออกแบบและแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม โดยในช่วงก่อนการออกแบบภาพลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป่ยหลินต้าเหอ เมืองอู่ฮั่น ได้มีการใช้แบบสอบถามในการสำรวจข้อมูลของกลุ่มผู้ใช้ที่มาเข้าชมนิทรรศการ ซึ่งรวมถึงความชื่นชอบและความต้องการของผู้ใช้ โดยข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเหล่านี้ ถือเป็นข้อมูลที่มีความแม่นยำสามารถนำมาใช้เป็นพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ในการออกแบบขั้นสุดท้าย เพื่อให้มั่นใจว่าผลงานการออกแบบจะเปี่ยมไปด้วยความเป็นวิทยาศาสตร์ (Zheng, 2014 : 102-103)

ตารางที่ 4 รายงานผลของแบบสอบถามประสบการณ์ผู้ใช้งานเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ (ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติ เป้ยหลินต้าเหอ เมืองอู่ฮั่น)

แบบสอบถาม (ข้อมูลพื้นฐาน)
1. สรุปข้อมูลผู้ใช้งานที่ร่วมตอบแบบสอบถาม จำนวนแบบสอบถาม : 407 ชุด แบบสอบถามที่ใช้การได้ : 402 ชุด แบบสอบถามที่ใช้การไม่ได้ : 5 ชุด เพศ : หญิง 199 คน ชาย 203 คน รูปแบบของแบบสอบถาม : ดำเนินการผ่านทางช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ ช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม : โดยส่วนใหญ่จะอายุระหว่าง 7 – 22 ปี สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม : เด็ก นักเรียน สมาชิกในครอบครัว นักท่องเที่ยว กลุ่มผู้สูงอายุ ผู้ทำงานด้านการศึกษานักวิจัยด้านวิทยาศาสตร์ ฯลฯ สถานที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม : บริเวณจีนแผ่นดินใหญ่
การประเมินขั้นพื้นฐาน
2. วิเคราะห์แบบสอบถามจากการสำรวจผู้ใช้งาน จำนวนประมาณ 400 คน ดำเนินการแจกแบบสอบถามผ่านรูปแบบของช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ โดยแบบสอบถามนี้มุ่งเน้นไปที่การสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้ใช้ การรับรู้ ข้อเสนอแนะ และความชื่นชอบของผู้ใช้งาน เกี่ยวกับการออกแบบภาพลักษณ์ภายในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป้ยหลินต้าเหอเมืองอู่ฮั่น เพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงที่มีค่าสำหรับการปฏิบัติในการออกแบบของงานวิจัยนี้
คำอธิบายเกี่ยวกับการวิเคราะห์
3. จากแบบสอบถาม พบว่าผู้เข้าชมส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มนักเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และนักศึกษา มหาวิทยาลัยที่มีอายุระหว่าง 7 ถึง 22 ปี ซึ่งกลุ่มผู้ใช้งานในช่วงอายุนี้นี้ เปี่ยมไปด้วยความอยากรู้อยากเห็น กระจายใคร่เรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ และสามารถยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ได้อย่างรวดเร็ว 1) สำหรับการออกแบบภาพลักษณ์ภายในพิพิธภัณฑ์ ผู้ใช้ได้กล่าวว่า หากสามารถออกแบบโลโก้หรือมาสคอตที่มีต้นแบบมาจากของสะสมที่เป็นตัวแทนภายในพิพิธภัณฑ์ จะทำให้มีความโดดเด่นมากขึ้น 2) ในด้านของการใช้สี หากใช้สีโทนสีเขียว โทนสีธรรมชาติ และสีสดชื่น จะช่วยให้เป็นที่นิยมมากขึ้น พวกเขาคาดหวังว่าแนวทางการออกแบบในครั้งนี้ จะเปี่ยมไปด้วยความรู้สึกผูกพันและใกล้ชิด ถ่ายทอดถึงความแข็งแรง ความน่ารัก ความเป็นมิตร และความอบอุ่นได้ 3) ในแง่ของการใช้ผลิตภัณฑ์สินค้าต่อยอด พบว่าผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องเขียนและของเล่น เป็นที่นิยมมากที่สุด

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การออกแบบภาพลักษณ์จะมุ่งเน้นไปที่การนำเสนอสมบัติล้ำค่าภายในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป้ยหลินต้าเหอ เมืองอู่ฮั่น แบ่งออกเป็น ฟอสซิลไม้กลายเป็นหิน ฟอสซิลมาเมนซีซอร์ส แมวป่าโอซีลोट นกฟัพฟินแอตแลนติก แทสเมเนียนเดวิล สิงโตขาว ช้างแอฟริกัน และลิงชิมแปนซีแถบที่ราบต่ำในแอฟริกาตะวันตก ซึ่งทั้งหมดนี้ ถือเป็นผลงานที่โดดเด่นของพิพิธภัณฑ์ นอกจากนี้ยังเป็นสัญลักษณ์ที่สร้างความประทับใจในการเยี่ยมชมให้กับผู้ชมมากที่สุด ซึ่งหาก

สามารถนำสัญลักษณ์เหล่านี้มาประยุกต์ใช้ จะช่วยเสริมสร้างความรู้สึกเชื่อมโยงทางอารมณ์ให้กับผู้ชมได้มากยิ่งขึ้น ส่งผลให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการขยายและยกระดับความมีชื่อเสียงของพิพิธภัณฑ์ได้

3. การแสดงผลงานการออกแบบภาพลักษณ์ภายในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป้ยหลินต้าเหอ เมืองอู่ฮั่น

การออกแบบภาพลักษณ์ มีต้นกำเนิดมาจากทฤษฎี CI (Corporate Image) ที่เสนอโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการโฆษณาชื่อดังชาวอเมริกันอย่าง เดวิด โอกลีวี (David Ogilvy) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสามอย่าง คือ MI (Mind Identity - อัตลักษณ์ทางความคิด) BI (Behavior Identity - อัตลักษณ์เชิงพฤติกรรม) VI (View Identity - อัตลักษณ์ทางการมองเห็น) โดยมีเป้าหมายคือการกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กร สร้างพฤติกรรมมาตรฐานขององค์กร สร้างภาพลักษณ์องค์กร ดังนั้นในการออกแบบภาพลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์ นอกจากจะต้องยึดตามทฤษฎีดังกล่าวแล้ว ยังต้องให้ความสำคัญกับหลักการของความเป็นเอกภาพ ความสวยงาม และความเป็นระบบ เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่วัฒนธรรมสู่ภายนอก และการบริหารจัดการภายในให้เป็นหนึ่งเดียว (Wang & Tong, 2021)

3.1 การออกแบบระบบองค์ประกอบพื้นฐานของภาพลักษณ์

องค์ประกอบพื้นฐานของภาพลักษณ์พิพิธภัณฑ์ ประกอบด้วย การออกแบบโลโก้ แบบอักษร มาตรฐาน สีมาตรฐาน กราฟิกเสริม สีเสริม และการออกแบบมาสคอต โดยการออกแบบโลโก้ มีแนวคิดเริ่มต้นมาจากผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้ผ่านแบบสอบถาม ทำการออกแบบโดยมีต้นแบบมาจากของสะสมที่เป็นตัวแทนมากที่สุดภายในพิพิธภัณฑ์ ซึ่งได้เลือกของสะสมตัวแทนจาก 4 กลุ่มหลัก ได้แก่ ฟอสซิลของสิ่งมีชีวิต สัตว์ที่มีชีวิตในปัจจุบัน หินแร่ธาตุ และพืชที่มีชีวิตในปัจจุบัน โดยเลือกแบบจำลองไดโนเสาร์มาเมนซีซอร์ส ซ้างแอฟริกัน หอยวงช้าง และใบแปะก๊วย มาเป็นต้นแบบสำหรับการพัฒนาภาพกราฟิกของผลิตภัณฑ์ต่อยอด

ซึ่งของสะสมเหล่านี้ ได้สะท้อนให้เห็นถึงความลึกลับ พลัง ความเก่าแก่ และความเป็นธรรมชาติ ที่ช่วยเพิ่มความรู้สึกเชื่อมโยงและความสนใจที่ผู้ชมมีต่อพิพิธภัณฑ์ โดยการออกแบบโลโก้ในภาพรวม ได้ใช้รูปทรงกลมเป็นหลัก สื่อให้เห็นถึงการยอมรับและความสมบูรณ์แบบ โดยเลือกใช้โทนสีเขียวที่สดใสและเป็นธรรมชาติเป็นสีหลัก บ่งบอกถึงแนวคิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้ การออกแบบนี้ไม่เพียงแต่ช่วยยกระดับภาพลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์เท่านั้น แต่ยังช่วยเน้นย้ำถึงคุณค่าหลักในพิพิธภัณฑ์ ในด้านของธรรมชาติและวิทยาศาสตร์

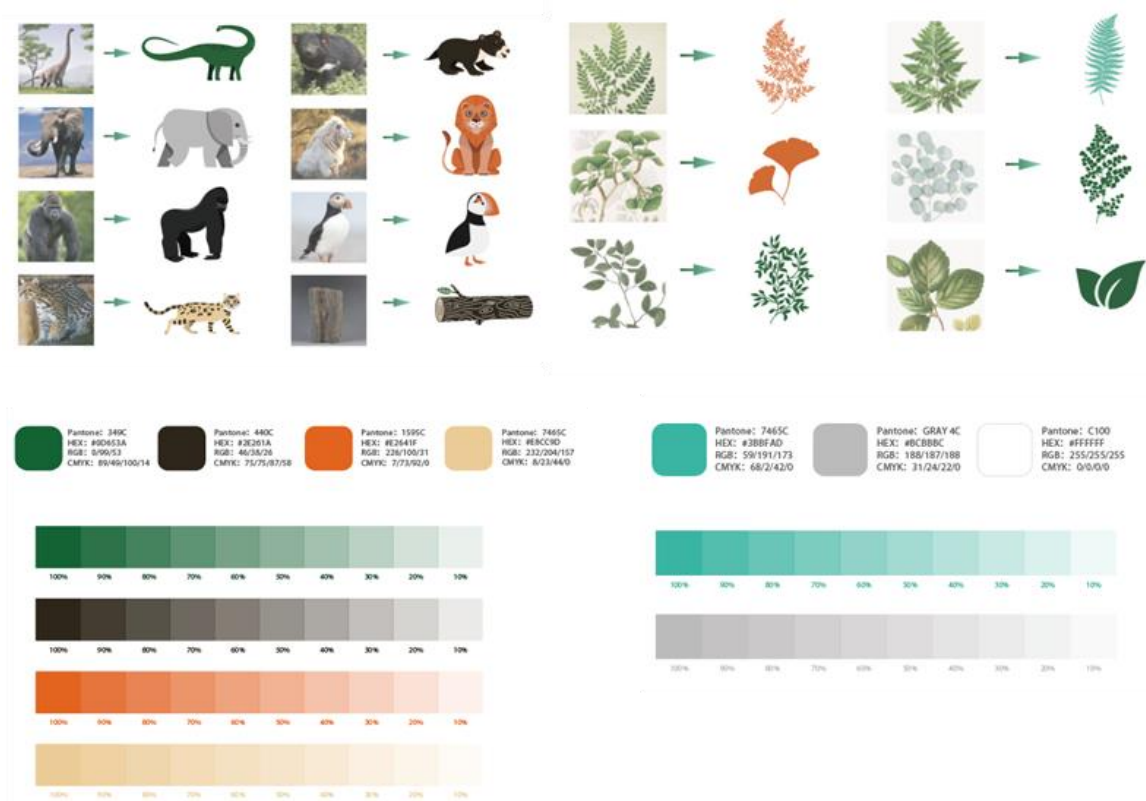

รูปที่ 4 การออกแบบโลโก้และแบบอักษรมาตรฐาน (ที่มา: จัดทำโดยนักวิจัย)

รูปที่ 5 การสร้างภาพความจุสํารองและภาพกราฟิกของโลโก้ (ที่มา: จัดทำโดยนักวิจัย)

แรงบันดาลใจของการออกแบบกราฟิกเสริมและสีเสริม มีที่มาจากสมบัติล้ำค่าทั้งแปดภายในพิพิธภัณฑียกตัวอย่างเช่นแบบจำลองของพืชและสัตว์อย่าง ไดโนเสาร์มาเมนซีซอร์ส ช้างแอฟริกัน และลิงชิมแปนซีแถบที่ราบต่ำในแอฟริกาตะวันตก ที่ล้วนมีองค์ประกอบของอัตลักษณ์ภายนอกที่แสนโดดเด่น ส่งผลให้ในกระบวนการออกแบบ ได้ดำเนินการตามแนวคิดเชิงนามธรรมและทำการแยกแยะรูปลักษณ์ภายนอกวัสดุ และสีเส้นของของสะสมเหล่านี้ จนได้สัญลักษณ์รูปภาพกราฟิกที่แสนเรียบง่ายและมีความทันสมัย โทนสัญลักษณ์เหล่านี้ สามารถนำไปใช้งานในสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้อย่างยืดหยุ่น และก่อให้เกิดเป็นภาษาทางด้านภาพลักษณ์ที่เป็นเอกลักษณ์ ไม่เหมือนผู้ใด

รูปที่ 6 การออกแบบกราฟิกเสริมและสีเสริม (ที่มา: จัดทำโดยนักวิจัย)

ขั้นตอนสุดท้ายคือ การออกแบบมาสคอต โดยมีแนวความคิดที่สำคัญคือความน่ารัก เป็นมิตร และเปี่ยมไปด้วยความสำคัญต่อการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อดึงดูดและสร้างความสุขให้กับกลุ่มเยาวชนผู้มาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ ซึ่งตัวละครมาสคอตเหล่านี้ ได้กำหนดให้เป็นไดโนเสาร์มาเมนซีซอร์สที่แสนน่ารักตัวหนึ่ง ซึ่งถือเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีขนาดใหญ่ที่สุดและเก่าแก่ที่สุดภายในพิพิธภัณฑ์ บริเวณส่วนหัวของมันมีโลมาแม่น้ำตัวเล็ก ๆ หอดกายอยู่อย่างแนบชิด ซึ่งไม่เพียงแต่เพิ่มความน่ารักให้กับตัวมาสคอตแล้ว ยังเป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและลักษณะภูมิภาคของนครแห่งแม่น้ำอู่อัน รวมถึงตัวมาสคอตยังมีรูปทรงในภาพรวมที่ค่อนข้างน่ารักและสะอาดตา มีภาพลักษณ์ของความอ่อนโยนและเป็นมิตร

รูปที่ 7 การออกแบบมาสคอตในรูปแบบ 3D และการนำไปประยุกต์ใช้งาน (ที่มา: จัดทำโดยนักวิจัย)

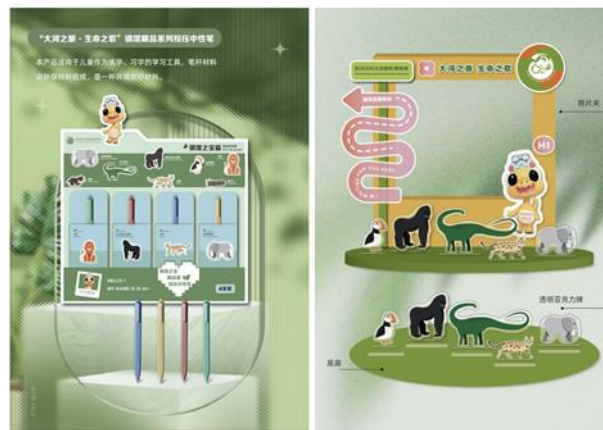
3.2 การออกแบบระบบองค์ประกอบการใช้งานของภาพลักษณ์

การออกแบบระบบองค์ประกอบการใช้งานถือเป็นการต่อยอดจากองค์ประกอบพื้นฐาน ซึ่งรวมถึง การออกแบบตัวเข้าชมนิทรรศการ แผนที่ห้องนิทรรศการ โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ และการต่อยอดผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ จากภาษาการออกแบบอย่างเป็นระบบ ทำให้สามารถรับประกันได้ว่า ภาพลักษณ์โดยรวมจะมีความสม่ำเสมอและมีความต่อเนื่อง ซึ่งการออกแบบนี้ประเพณีนี้ ไม่เพียงแต่ครอบคลุม องค์ประกอบหลักของนิทรรศการได้เท่านั้น แต่ยังสามารถขยายไปสู่การนำไปใช้งานในทุก ๆ ด้าน ทำให้มีความ เชื่อมโยงกับธีมได้อย่างใกล้ชิด สร้างความเป็นเอกภาพให้กับทั้งระบบ

รูปที่ 8 การออกแบบตัวเข้าชม แผนที่และโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ (ที่มา: จัดทำโดยนักวิจัย)

สำหรับการออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์นั้น ยังประกอบด้วยผลิตภัณฑ์จำพวกเครื่องเขียน ของเล่น และของที่ระลึกในชีวิตประจำวัน ฯลฯ โดยการออกแบบผลิตภัณฑ์เหล่านี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองกับความต้องการของกลุ่มนักเรียนชั้นประถม มัธยมศึกษา และนักศึกษามหาวิทยาลัยได้อย่างมาก ขึ้น ซึ่งถือเป็นกลุ่มผู้เข้าชมหลัก ทั้งนี้ บรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องเขียน จะมีลวดลายสัตว์และสีสันทันทีสอดคล้องกัน โดยเมื่อใช้เครื่องเขียนเหล่านี้ จะทำให้เด็ก ๆ สามารถเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิหลังทางธรรมชาติได้ ส่วนผลิตภัณฑ์ประเภทของเล่นนั้น จะช่วยเสริมสร้างการมีปฏิสัมพันธ์และความเชื่อมโยงระหว่างผู้ชมกับพิพิธภัณฑ์ได้ ยกตัวอย่างเช่น ที่หนีบรูปถ่าย ที่ผู้ชมสามารถนำรูปถ่ายของตนเองกับพิพิธภัณฑ์ มาใส่ไว้ภายหลังเสร็จสิ้นการเยี่ยมชมได้ ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสนุกสนานและมีความสำคัญต่อการทวนระลึกถึง ผ่านการโต้ตอบดังกล่าว

รูปที่ 9 การออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ประเภทเครื่องเขียนและของเล่น
(ที่มา: จัดทำโดยนักวิจัย)

รูปที่ 10 การออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ภายในพิพิธภัณฑ์ (ที่มา: จัดทำโดยนักวิจัย)

ผลงานการออกแบบภาพลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป้ยหลินต้าเหอ เมืองอู่ฮั่นในครั้งนี้ ได้มีการผสมผสานกับองค์ประกอบของสะสมที่มีความเป็นตัวแทนมากที่สุดภายในพิพิธภัณฑ์ เพื่อเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความอบอุ่น ความแข็งแรง ความน่ารัก และความเป็นกันเองผ่านทางภาพลักษณ์สำหรับการเลือกใช้โทนสีนั้น จะใช้โทนสีเขียวและสีส้มที่ให้ความเป็นธรรมชาติและสดชื่น โดยมุ่งหวังที่จะเสริมสร้างประสบการณ์การเยี่ยมชมที่ทั้งสนุกสนานและมีคุณค่าต่อการศึกษา ให้กับกลุ่มผู้เยี่ยมชมที่ยังเป็นเยาวชน ทั้งนี้ ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เหล่านี้ ไม่ได้มีส่วนช่วยเพียงแค่ยกระดับประสบการณ์ที่ได้รับของผู้เยี่ยมชมเท่านั้น แต่ยังช่วยสร้างความประทับใจและความทรงจำที่ดีให้กับพวกเขาอีกด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยอื่น ๆ จะพบว่า ความแปลกใหม่ของงานวิจัยนี้ คือการทำความเข้าใจถึงความสอดคล้องและความเป็นระบบของการออกแบบภาพลักษณ์ให้กับพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติ ซึ่งการออกแบบภาพลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์ส่วนใหญ่ มักมีปัญหาด้านการออกแบบภาพลักษณ์ที่ค่อนข้างกระจัดกระจาย ขาดความเป็นระบบและต่อเนื่อง ส่งผลให้ภาพลักษณ์ของแบรนด์ไม่มีความเป็นเอกภาพและยากต่อการสร้างความประทับใจให้กับผู้ชม ยกตัวอย่างเช่น บทความเรื่อง 'การออกแบบภาพลักษณ์แบรนด์ของผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ภายในพิพิธภัณฑ์' (Wang, 2018 : 139-141) ได้ชี้ให้เห็นว่า นวัตกรรม อัตลักษณ์ และความเป็นระบบ ถือเป็นลักษณะเด่นของผลงานภาพลักษณ์ที่แสนยอดเยี่ยม ซึ่งในระหว่างที่พิพิธภัณฑ์พัฒนาและส่งเสริมการออกแบบนั้น ควรกำหนดตามลักษณะเฉพาะของพิพิธภัณฑ์เป็นสำคัญ ดังนั้น งานวิจัยนี้ จึงได้แสดงให้เห็นถึงวิธีการสร้างภาพลักษณ์แบรนด์ที่เป็นเอกภาพผ่านทาง การออกแบบที่เป็นระบบ ซึ่งมีส่วนช่วยให้พิพิธภัณฑ์สามารถรักษาภาพลักษณ์แบบเดียวกัน ผ่านการนำไปใช้งานในทุก ๆ ด้าน

ประการที่สองคือ การยกระดับประสบการณ์และปฏิสัมพันธ์ของผู้ชม ซึ่งการออกแบบพิพิธภัณฑ์แบบดั้งเดิมจะเน้นไปที่ด้านของการนำเสนอเนื้อหาเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ละเลยด้านประสบการณ์ของผู้ชม โดยการถ่ายทอดข้อมูลแบบทางเดียวนี้ ส่งผลให้การมีส่วนร่วมและประสบการณ์ของผู้ชมอยู่ในระดับที่ต่ำ (Yuan, 2015 : 5-7+16) ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงได้ทำการสำรวจผ่านการใช้แบบสอบถาม เพื่อทำการวิเคราะห์ความต้องการและความชื่นชอบของผู้ใช้ในเชิงลึก จากนั้นนำข้อมูลที่ได้รับไปประกอบเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการออกแบบ เพื่อเพิ่มประสบการณ์และปฏิสัมพันธ์ของผู้ชมให้ดียิ่งขึ้น

ประการสุดท้ายคือ งานวิจัยนี้ได้ทำการวิเคราะห์อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑ์อย่างละเอียด ซึ่งไม่ได้หมายถึงเพียงการแสดงออกของวัตถุภายนอกเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความหมายแฝงทางวัฒนธรรมที่แท้จริงที่พิพิธภัณฑ์นำเสนอ ประกอบด้วยด้านต่าง ๆ ยกตัวอย่างเช่น ของสะสม หัวข้อ การจัดแสดง เค้าโครง เป็นต้น ทั้งนี้ พิพิธภัณฑ์ที่มีหัวข้อและหน้าที่ไม่เหมือนกัน ก็จะมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่

แตกต่างกันไปด้วยเช่นกัน จากการวิจัยภาคสนามและการวิเคราะห์เชิงระบบ ได้ทำการสรุปและกลั่นกรองอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเหล่านี้ เพื่อให้สามารถใช้เป็นพื้นฐานที่มั่นคงสำหรับการออกแบบภาพลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์ได้ ต่อมาคือการปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมดังกล่าว ทำให้งานวิจัยนี้สามารถแก้ไขปัญหาความไม่เชื่อมโยงและความกระจัดกระจายของการออกแบบภาพลักษณ์ในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป็นหลินต้าเหอ เมืองอู่ฮั่นได้

จากการออกแบบภาพลักษณ์ให้กับพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป่ย์หลินต้าเหอ เมืองอู่ฮั่น ทำให้ทราบว่า กลยุทธ์ด้านภาพลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์ทั้งการจัดการภายในและการประชาสัมพันธ์ภายนอกต่างก็มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งเมื่อองค์ประกอบการออกแบบมีความเป็นระบบและมีรูปแบบที่สอดคล้องกันแล้ว ไม่เพียงแต่ช่วยเสริมสร้างการจดจำและความน่าเชื่อถือของแบรนด์เท่านั้น แต่ยังช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์การเยี่ยมชมของผู้ชมให้มากขึ้นอีกด้วย ซึ่งทุก ๆ รายละเอียดของการออกแบบ ไม่ว่าจะเป็นโลโก้ แบบอักษร มาตรฐาน ตัวเข้าชม คู่มือแผนที่ หรือผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ ฯลฯ ต่างก็ผ่านการคิดพิจารณาอย่างพิถีพิถัน เพื่อให้แน่ใจว่า การนำไปประยุกต์ใช้กับทุก ๆ สถานการณ์ จะสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าหลักและความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑ์ได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ งานวิจัยนี้ได้ทำการสรุปอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติเป่ย์หลินต้าเหอ เมืองอู่ฮั่น และได้วิเคราะห์ถึงปัญหาปัจจุบันที่มีอยู่ในงานออกแบบภาพลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์ จนได้รับหนึ่งชุดผลงานการออกแบบภาพลักษณ์ที่มีความสมบูรณ์แบบในขั้นตอนสุดท้าย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

จะมีการประเมินระบบของผลงานการออกแบบภาพลักษณ์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน พร้อมกับสร้างกลไกการตอบรับที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีขั้นตอนเฉพาะที่ประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลจากผู้ชมและการรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ภายในพิพิธภัณฑ์ เพื่อให้มั่นใจว่าการออกแบบสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ รวมถึงแนวโน้มการพัฒนาของพิพิธภัณฑ์ได้อย่างต่อเนื่อง จากการสำรวจความคิดเห็น การสัมภาษณ์ และการอภิปรายเป็นระยะ ๆ จะทำให้สามารถเข้าใจถึงประสบการณ์และความคาดหวังของผู้ใช้ได้อย่างครบถ้วน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นแนวทางสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาการออกแบบ

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ที่ทางพิพิธภัณฑ์สามารถดำเนินกิจกรรมสร้างความร่วมมือข้ามสาขาวิชาชีพและพัฒนาโครงการและแพลตฟอร์มต่าง ๆ โดยสามารถดำเนินการร่วมกับสถาบันวัฒนธรรม บริษัทเทคโนโลยี และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้ พิพิธภัณฑ์สามารถนำประสบการณ์และเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าจากสาขาอื่น ๆ มาปรับใช้เพื่อส่งเสริมการออกแบบภาพลักษณ์และการเผยแพร่วัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ยกตัวอย่างเช่น การ

ร่วมมือกับบริษัทเทคโนโลยีเพื่อใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (VR) ในการยกระดับประสบการณ์ด้านปฏิสัมพันธ์ของผู้ชม หรือการร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในการจัดการแข่งขันออกแบบหรือจัดการวิจัยเกี่ยวกับการเผยแพร่วัฒนธรรม เพื่อเป็นการสนับสนุนพิพิธภัณฑ์ด้วยทฤษฎีล้ำสมัยและวิธีการปฏิบัติที่สามารถใช้งานได้จริง

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

สำหรับงานวิจัยในอนาคตนั้น สามารถทำการศึกษาค้นคว้าเชิงลึก ถึงวิธีการเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างพิพิธภัณฑ์กับชุมชนให้มีความแข็งแกร่งยิ่งขึ้น โดยทำการศึกษาลงถึงบทบาทของสมาชิกในชุมชนที่ทำการออกแบบในพิพิธภัณฑ์และในกิจกรรมของพิพิธภัณฑ์ เพื่อยกระดับอิทธิพลและความเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑ์ในชุมชน โดยสิ่งเหล่านี้ ไม่เพียงแต่ช่วยเสริมสร้างความรู้สึกระหว่างการมีส่วนร่วมและความเป็นหนึ่งเดียวของชุมชน แต่ยังช่วยในการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนและความร่วมมือแบบสองทาง ระหว่างพิพิธภัณฑ์และชุมชนได้ อีกทั้งยังมีส่วนช่วยในการผลักดันการสืบทอดและการนวัตกรรมของวัฒนธรรมต่อไปได้

เอกสารอ้างอิง

- Bai, B. (2020). *Research and application of visual image design of Xi'an Dahua Industrial Heritage Museum* (Master's thesis, Xijing University).
- Liu, Y. (2018). On the logical display sequence and exhibition line layout principles of museum exhibitions. *Art Education Research*, (04), 69.
- Liu, Y., & Wang, M. (2009). A review of domestic and foreign museum environmental education literature. *Environment and Sustainable Development*, (06), 25-27.
- Meng, Q., & Yang, D. (2009). Current status and development trends of natural history museums in mainland China. *Chinese Museum*, (01), 72-81.
- Wang, C., & Tong, Y. (2021). Research on the visual image design of "Liaoning Gift" brand IP. *Packaging Engineering*, (16), 376-380.
- Wang, Y. (2018). The brand image design of museum cultural and creative products. *Design*, (14), 139-141.
- Wu, H. (2018). Innovative concept of Wuhan Natural History Museum. *Fossils*, (02), 4-7.
- Yin, H. (2018). Wuhan Museum of Natural History - Relying on the river to display the world and calling for harmony with life. *Fossil*, (02), 2-3.
- Yuan, X. (2015). Research on urban visual image design based on brand activation concept. *Packaging Engineering*, (06), 5-7+16.
- Zheng, J. (2014). A review of research on questionnaire survey methods. *Theoretical Observation*, (10), 102-103.